

بیانیه مؤسسه موضوع شناسی احکام فقهی در مورد بازگشایی مساجد و مشاهد مشرفه

بیش از دو ماه است که به سبب شیوع بیماری کرونا مراکز معنوی اجتماعی مسلمانان در اکثر کشورهای اسلامی و در کشور عزیزمان ایران به توصیه مسئولان اجرایی و بهداشتی کشور، به روی مؤمنان و مشتاقان بسته شده است. مردم نیز از باب وظیفه قانونی و شرعی، محرومیت از عبادت در مساجد و زیارت مشاهد را تحمل کردند؛ ولی برای بازگشایی این اماکن مقدس لحظه شماری می‌کنند و با فرا رسیدن ماه مبارک رمضان انتظار آنان بیشتر شده و مسئولان امر نیز در پی راه حلی برای این مشکل هستند.

از این رو مؤسسه موضوع شناسی احکام فقهی حوزه علمیه، بر اساس وظیفه ذاتی خود پس از بررسی ملاک‌های شرعی و فتاوای مراجع عظام تقلید، موضوع شناسی مسأله را طی جلساتی با کارشناسان فقهی، پزشکی، تبلیغی و صاحب‌نظران و همکاری دفتر مقام معظم رهبری، معاونت تبلیغ حوزه علمیه، دفتر مطالعات پژوهش‌ها و ارتباطات حوزوی مرکز رسیدگی به امور مساجد، دبیرخانه انجمن‌های علمی حوزه علمیه، ستاد ملی مبارزه با کرونا، دانشگاه علوم پزشکی و ستاد ترویج احکام دین، مسائل فقهی مرتبط را با عنایت به فتاوای مراجع معظم تقلید و مراعات احتیاط به شرح ذیل اعلام می‌دارد:

- ۱- مراعات دستور العمل‌های ابلاغی از مراجع ذیصلاح برای نحوه بازگشایی مساجد و اماکن مذهبی لازم و ضروری است.
- ۲- نماز خواندن با ماسک و دستکش اشکال ندارد و خللی به نماز وارد نمی‌کند.
- ۳- برای ورود به مسجد مستحب است انسان با وضو باشد؛ لذا با توجه به توصیه‌های بهداشتی، مؤمنین در منزل وضو بگیرند و مهر، تسبیح، سجاده و کتاب دعای مورد نیازشان را همراه داشته باشند.
- ۴- سجده بر سنگ اشکال ندارد. لذا چنانچه به جهت مراعات مسائل بهداشتی و سهولت در شستشوی آن، در برخی مساجد به جای تربت، سنگ‌های مخصوص در اختیار نمازگزاران قرار گیرد، می‌توان بر آن نیز سجده کرد.
- ۵- برگزاری نماز جماعت در دو نوبت با فاصله زمانی، در دو صورت اشکال ندارد:
 - الف) امام جماعت متعدد باشند؛ یعنی امام نماز جماعت اول و دوم دو نفر باشند.
 - ب) مأمومینی که در نماز جماعت اول شرکت داشته‌اند، با مأمومین نماز دوم متفاوت باشند؛ هرچند امام جماعت یک نفر باشد.
- ۶- اعاده نماز برای امام جماعت در صورتی که مأمومین نماز دوم غیر از نماز اول باشند مانعی ندارد و خواندن نماز قضا هم توسط امام جماعت اشکال ندارد ولی نماز قضاء امام جماعت باید قطعی باشد نه احتیاطی.

۷- مواد ضد عفونی کننده و الکل هایی که برای ضد عفونی مساجد به کار می رود طبق نظر کارشناسان، از نوع الکل مسکر نیست؛ لذا محکوم به طهارت است و در فرض شک هم حکم به طهارت می شود.

۸- علاوه بر استحباب مراعات حال اضعف مأمومین در نماز، نسبت به تعقیبات نماز هم با توجه به توصیه های بهداشتی، به اقل مقدار مستحب اکتفا شود.

۹- از آنجا که خواندن نماز مستحب در حال راه رفتن هم جایز و صحیح می باشد، ائمه جماعات مومنان را نسبت به اصل مسئله و کیفیت خواندن آن راهنمایی فرمایند تا توقف در مسجد کوتاه تر باشد و از ابتلای به بیماری کرونا یا انتشار آن جلوگیری شود.

۱۰- چنانکه افطاری دادن در مسجد از سوی مسئولان در حال حاضر ممنوع باشد و افرادی قصد افطاری دادن داشته باشند مسئله چند صورت دارد:

الف) اگر افطاری دادن در مسجد بر آنها به واسطه نذر و امثال آن واجب نشده باشد، می توانند در مصارف خیر دیگر یا کمک به مستمندان هزینه کنند.

ب) اگر به واسطه نذر و امثال آن، افطاری دادن در مسجد واجب شده باشد، چنانچه مقید به ماه رمضان سال جاری نباشد، یا نذر هرساله نباشد، می توانند در سال های آینده اقدام کنند.

ج) اگر نذر مقید به ماه رمضان و درون مسجد و مقید به سال جاری بوده ولی ممکن نشود، عمل به نذر واجب نیست؛ لذا احتیاط آن است که در مصارف خیر دیگری که نزدیک به مورد نذر باشد هزینه کنند؛ مثلاً غذا را بین روزه داران بیرون از مسجد توزیع کنند. (بدون تجمع در یک محل)

۱۱- مراعات فاصله فیزیکی با افراد دیگر در این شرایط هنگام برپایی نماز جماعت، لازم و مورد تأکید است. بنابراین اساس، فاصله نمازگزار از محل سجده نسبت به فردی که در صف جلو ایستاده، تا یک متر اشکال ندارد. (که در نتیجه از محل ایستادن خود تا محل ایستادن فرد جلو، بیش از دو متر خواهد بود). فاصله نمازگزار با کسانی که در طرفین وی ایستاده اند نیز تا یک متر اشکال ندارد. (به شکل تصویر پیوست)

والسلام علی من اتبع الهدی
مؤسسه موضوع شناسی احکام فقهی

مؤسسه

فاصله مُجاز مأمومین در نماز جماعت

بر اساس فتاوی مراجع معظم تقلید (دامت برکاتهم)

